

جایگاه ویژه کار و تلاش در اسلام/ مبعوض ترین افراد نزد خداوند چه کسانی هستند؟

قرآن کریم در بیش از پانصد آیه به ابعاد مختلف کار و فعالیت اشاره کرده و بهره مندی از حیات پاکیزه و برخورداری از نیکوترین پاداش را مرهون کار و تلاش می داند.

خبرگزاری مهر- قرآن کریم در بیش از پانصد آیه به ابعاد مختلف کار و فعالیت اشاره کرده و بهره مندی از حیات پاکیزه و برخورداری از نیکوترین پاداش را مرهون کار و تلاش می داند.

روشن است که هر فردی به تناسب استعدادها و تواناییهای ذاتی خویش و یا به اقتضای شرایط اجتماعی و محیطی، برای تامین معیشت خویش شغل خاصی را انتخاب می کند و هر شغلی نیز اخلاقیات خاص خود را می طلبد. مسائل اخلاقی مورد نیاز یک کارمند بانک با مسائل اخلاقی مورد حاجت یک آموزگار یا استاد دانشگاه در بسیاری از موارد متفاوت است. مسائل اخلاقی یک کارگر ساختمانی با مسائل اخلاقی یک مدیر فرودگاه متفاوتند. با وجود این، تامین معاش به طور کلی و صرف نظر از اینکه در قالب چه شغل یا تخصصی باشد یکی از مهم ترین و پایداترین مسائل بشری است.

هیچ کسی نیست که به نوعی دغدغه معیشت را نداشته باشد. این مسئله، مخصوصا برای قشر جوان جامعه، یکی از اساسی ترین مسائل است. داشتن شغلی آبرومند و درآمدی مناسب، شرط لازم داشتن یک زندگی خوب و موفق است. افراد بیکار، هرچند از نظر اقتصادی نیازمند نباشند، باز هم انسانهایی موفق تلقی نمی شود. با کار و تلاش است که زندگی انسانی شکوفا می شود و در سایه کار و تلاش است که سعادت دنیا و آخرت فرد و جامعه تامین می گردد. کارکردن و داشتن شغلی آبرومند، نه تنها وسیله ای برای امرار معاش و تامین مایحتاج مادی زندگی است؛ بلکه از عوامل بسیار مهم در احساس شخصیت، عزت، استقلال و اعتماد به نفس است.

افرادی که با حاصل دسترنج خود امرار معاش می کنند، در باطن، احساس افتخار و عزت و سربلندی دارند. خود را یک عضو فعال و تاثیرگذار در جامعه می دانند. در مقابل، بیکاری موجب یاس و سرخوردگی و احساس ضعف و بی شخصیتی می شود. فرد بیکار از نظر دیگران یک عضو بی فایده ی جامعه تلقی می شود. خود او نیز به خود اجازه نمی دهد که در تصمیم گیریهای اجتماعی مشارکت جدی و فعال داشته باشد. به علاوه، کار یک وظیفه و مسئولیت و اجتماعی هم هست. یعنی حتی اگر ما شخصا هیچ احتیاجی نداشته باشیم بازهم وظیفه ی اجتماعی و مسئولیت اخلاقی ما اقتضا می کند که بیکار نمانیم.

اسلام نیز اهمیت فوق العاده ای به کار داده است. قرآن کریم در بیش از پانصد آیه به ابعاد مختلف کار و فعالیت اشاره کرده و بهره مندی از حیات پاکیزه و برخورداری از نیکوترین پاداش را مرهون کار و تلاش دانسته و می فرماید: هرکس از زن و مرد کار شایسته کند و مومن باشد، قطعاً او را زندگی پاکیزه ای بخشیم و مسلماً به آنان بهتر از آنچه انجام می دادند پاداش خواهیم داد.

به هر حال، می توان گفت مومنان شاغل محبوب خداوندند. اسلام عزیز، پاداش کسانی را که در راه تامین معاش خود و خانواده شان تلاش می کنند، همسنگ پاداش مجاهدان و رزمندگان راه خدا، بلکه بالاتر از اجر آنان قرار داده است. پیامبر اکرم در حدیثی می فرماید: عبادت و پرستش خداوند هفتاد جز دارد که بالاترین و برترین جز آن "طلب روزی حلال" است. امام باقر(ع) می فرماید: کسی که برای بی نیازی از مردم و رفاه خانواده و کمک به همسایگانش در طلب روزی حلال باشد، در روز قیامت خداوند را در حالی ملاقات می کند که چهره اش مانند ماه شب چهارده می درخشد.

نتیجه آنکه، اسلام هرگز کارکردن و تلاش برای تامین معاش را جدای از عبادت و پرستش نمی داند. در مقابل، انسانهای بیکار و کسانی که بار زندگی خود را بر دوش دیگران می اندازند و از زیرکار و فعالیت شانه خالی می کنند مورد لعن و نفرین اسلام و اولیای اسلام واقع شده اند. پیامبر اکرم می فرماید: کسی که بار زندگی خود را بر دوش مردم بیاندازد مورد لعن است. امام باقر(ع) می فرماید: حضرت موسی از خداوند سوال کرد که خدایا مبعوض ترین بندگان در نزد تو چه کسانی هستند؟ خداوند در پاسخ فرمود: کسانی که شب تا صبح همچون جسد مرده ای می خوابند و روز خود را به بطالت و بیکاری می گذارند.

همه پیامبران و امامان برای تامین مخارج زندگی خود و خانواده شان کار می کردند. هیچ یک از آنان علی رغم وجود افرادی که حاضر بودند با افتخار، برای آنان و به جای آنان کار کنند و علی رغم وجود امکانات و داشتن منابع مالی لازم، خود را از کار و تلاش مستغنی نمی دیدند. یکی از یاران امام صادق (ع) می فرماید: امام را دیدم در حالی که بیلی در دست و جامه ای خشن برتن داشت و عرق از پیشانی اش می ریخت. به حضرت عرض کردم اجازه دهید من به شما کمک کنم. در پاسخ فرمود: من دوست دارم که انسان برای تامین معاش و در طلب معیشت سختی و آزار آفتاب گرم را تحمل کند.

